

حق با ترانه علیدوستی است؟

روزنامه شرق نوشت:

شاید تا پیش از صحبت ترانه علیدوستی برای کسی، چه آنهایی که ورزش را به صورت حرفه‌ای دنبال می‌کنند و چه آنهایی که علاقه‌ای به حوزه تخصصی شنا ندارند، شنای زنان در ایران اهمیت زیادی نداشت. دلیل این بی‌اهمیتی نه به کم‌کاری در این حوزه بلکه به موضوعاتی مانند پوشش و اختلاف فرهنگی برمی‌گردد که تفاوت آماتور یا حرفه‌ای بودن در این ورزش را در

کشورهای اسلامی رقم زده است. درواقع برای مخاطب حرفه‌ای، شنا، با نگاه به تورنمنت‌های آن‌چنانی که بخش زیادی از بازی‌های جهانی و بازی‌های المپیک را پوشش می‌دهد، برای ورزشکاران ایرانی بیگانه است، چون با توجه به نگاه متفاوتی که کشورهای اسلامی از جمله ایران به مقوله حجاب دارند، این حرفه از دایره فعالیت‌های حرفه‌ای خارج شده است. از طرفی، با نگاهی آماتور به این پدیده می‌توان به تورنمنت‌های استانی و گهگاه کشوری رجوع کرد که برای زنان علاقه‌مند به این رشته ورزشی برگزار می‌شود. حال با این مقدمه کوتاه باید به بحثی برگشت که ترانه علیدوستی آن را رقم زده است. او در فیلمی به اسم «اورکا» بازی کرده که در آن نقش زن شناگر ایرانی را ایفا می‌کند که توانسته چند رکورد گینس از خودش به جا بگذارد ولی رکوردهایش توسط مسئولان ورزشی رده‌بالا و مسئولان فدراسیون شنای ایران مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد. مشخص است نقشی که ترانه علیدوستی به آن اشاره می‌کند مربوط به اتفاقاتی است که برای الهام اصغری در این زمینه رخ داده است.

فارغ از اینکه الهام اصغری چطور و با چه شیوه‌ای به رکوردهای گینس رسیده و چه رفتاری با او شده است، بخشی از صحبت‌های ترانه علیدوستی که در آن اشاره می‌کند «شنا در ایران به صورت رسمی ممنوع است» جنجال زیادی به پا کرده است. رسانه‌های اصولگرا به او تاخته‌اند که با این صحبت‌ها به رسانه‌های بیگانه خوراک می‌دهد تا علیه ایران فعالیت می‌کنند. از طرفی فدراسیون شنا هم از علیدوستی دعوت کرده تا در حاشیه رکوردگیری رقابت‌های شنای زنان شرکت کند تا پی ببرد که شنا در ایران ممنوعیتی ندارد.

موضوعی که این وسط محل بحث شده و به نظر باعث فراموشی اصل داستان شده است واژه «ممنوعیتی» است که از زبان ترانه علیدوستی ذکر شده است. با توجه به اینکه شنای زنان ایران فعالیت غیرحرفه‌ای دارد، به این معنی که محدود به رقابت‌های کشوری است نه جهانی، درست است، می‌توان گفت که صحبت‌های ترانه علیدوستی در عین آنکه چندان درست نیست، درست هم هست. آن بخشی که حرف‌های ترانه را غیرواقعی جلوه می‌دهد مربوط به همین بخش از فعالیت اندک و محدود و درون‌کشوری است. درواقع شنای زنان در ایران در یکی، دو رشته آبی فعال است و علاقه‌مندان خاص خودش را دارد. غیر از این، در یک مورد، شنای زنان ایران یک بار هم سابقه فعالیت در رقابت‌های کشورهای اسلامی را داشته است. بدیهی است که سطح شنای کشورهای اسلامی علاوه بر نگاه مشترک به مقوله پوشش سطح چندان بالایی ندارد و بعید است فراتر از رقابت‌های کشوری و استانی در ایران باشد.

اما آیا شناگر زنی از ایران توانسته در رقابت‌های جهانی یا بازی‌های المپیک شرکت کند؟ آیا اصلاً اجازه چنین موردی را دارد؟ اینجاست که صحبت‌های ترانه علیدوستی چندان هم بی‌ارتباط به نظر نمی‌رسد. بدون در نظر گرفتن سطح فنی پایین شناگران ایران که عمدتاً به دلیل کم‌توجهی یا بی‌توجهی شکل گرفته، مسئله پوشش برای زنان شناگر ایرانی مسئله مهمی است. برای ارزیابی این مورد نیاز به واکاوی چندان نیست و می‌توان به داستان شیرین گرامی رجوع کرد. آنهایی که شیرین گرامی را می‌شناسند، می‌دانند که او چقدر دوندگی کرد تا بتواند با پرچم ایران در رقابت‌های سه‌گانه که شامل

شنا، دوومیدانی و دوچرخهسواری است، شرکت کند. گرامی در این عرصه نامی برای خودش دستوپا کرده بود ولی از ایران به دلیل آنکه پوشش لباس‌ها به‌ویژه برای مرحله شنا مناسب نبود، نمی‌توانست مجوز بگیرد. نهایتاً بنا بر آن شد که او وقتی از آب بیرون می‌آید، در چادری که نزدیک محل شناست، لباس‌هایش را عوض کند تا به قول مسئولان ایران برجستگی‌ها به چشم نیاید. این‌طور شد که او با پذیرش این مورد و همکاری مسئولان رقابت‌های لندن موفق شد بالاخره با پرچم ایران در آن تورنمنت شرکت کند. به این ترتیب برای یک ورزشکاری که سه‌گانه‌کار بود، آن قدر باید و نباید عرفی و اخلاقی وضع شد تا بتواند مجوز حضور در تورنمنت مشخصی را بگیرد.

حال با بررسی جزئی همین پدیده هم که شده دوباره باید سؤالی که در بالا عنوان شده، تکرار شود: آیا زنان ایران مجوز شرکت در رقابت‌های بین‌المللی شنا را به دست می‌آورند؟ پاسخ در شرایط فعلی و با وضع موجود کاملاً منفی است. درست است که سال‌هاست لباس‌های پوشیده‌ای برای زنان شناگر تهیه شده و در اختیار آنها قرار گرفته ولی مسئله از بین بردن برجستگی‌ها داستانی است که به این سادگی اجازه فعالیت در سطح جهانی و بین‌المللی را از زنان ایرانی گرفته است. پس با این نگاه که برگرفته از یک باور عرفی است و «فعلاً» راه‌حلی هم برایش در نظر گرفته نشده، نمی‌توان زیاد به ترانه علیدوستی ایراد گرفت که وضع نه‌چندان حرفه‌ای شنای زنان ایران را مورد نقد قرار داده و بگوید که این مسئله با استقبال و توجه مسئولان ایرانی روبه‌رو نمی‌شود. شنای زنان، یکی از چند رشته ورزشی در ایران است که نگاه حرفه‌ای داشتن به آن با توجه به مسئله پوشش و حجاب، شدنی نیست و در

حد همان آماتور باقی مانده است. قاعدتا اگر راه‌حلی برای دغدغه‌های موجود هم یافت نشود، بعید است تغییری در این وضعیت به وجود بیاید.